

IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA

U PERIODU JANUAR - APRIL 2011. GODINE

Ovaj izvještaj je dio projekta "Imaš pravo da znaš" koji finansira Evropska unija posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, a implementira ga Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS

Autori:

Radovan Terzić, koordinator pravnog programa

Vuk Janković, programski asistent na pravnom programu

Aministrativna podrška:

Anđela Nicović, administrativni asistent na pravnom programu

Nikoleta Lagator, administrativni asistent na pravnom programu

Dimitrije Ostojić, logistika

Bajo Danilović, logistika

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

www.mans.co.me

mans@t-com.me

Centralna kancelarija:

Dalmatinska 188 Podgorica, (020) 266 326; 266 327.

Regionalni centar za Herceg Novi i Boku:

Prve bokeške brigade 11, Herceg Novi, (031) 346 080.

Regionalni centar za Budvu, Bar i Ulcinj:

Rista Lekića D-12, Bar, (030) 317 380.

Ovaj izvještaj je sačinjen uz podršku Evropske unije. Za sadržaj ovog izvještaja odgovorna je isključivo Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS, a stavovi iznijeti u njemu ne mogu se smatrati stavovima Evropske unije.

SADRŽAJ

1.	UVOD	4
2.	STATISTIČKI POKAZATELJI O PRIMJENI ZAKONA	5
2.1.	POSTUPCI U PERIODU OD JANUARA DO APRILA 2011. GODINE	5
2.1.1.	Upravni postupak	5
2.1.2.	Upravni spor	6
2.1.3.	Ostali postupci	6
2.2.	POSTUPCI U PERIODU OD 2005. DO 2010. GODINE	7
2.2.1.	Upravni postupak	7
2.2.2.	Upravni spor	7
2.2.3.	Ostali postupci	7
3.	ZANIMLJIVI SLUČAJEVI IZ PRAKSE	8
3.1.	PRISTUP PODACIMA O PORESKOM IDENTIFIKACIONOM BROJU	8
3.2.	KOME SE PODNOSI ŽALBA?!	10
3.3.	EVROPSKA PRAVNA TEKOVINA (ACQUIS COMMUNAUTAIRE)	12
3.4.	PRESUDE ZA KRIVIČNA DJELA	15
3.4.1.	Tajne presude	15
3.4.2.	Druga ograničenja pristupa sudskih presudama	20
3.4.3.	Promjena prakse u periodu između dva zahtjeva za informacijama	22
4.	OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	23
	ANEKS 1 - STATISTIČKI PODACI O PRIMJENI ZAKONA	24
	ANEKS 2 - PREDLOZI ZA UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG ZAKONA	25

1. UVOD

“Potrebno je uspostaviti bolju ravnotežu između Zakona o tajnosti podataka, Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kako bi se spriječila neopravdana ograničenja pristupa informacijama koje se moraju učiniti javnima i konsolidovala nadzorna uloga civilnog društva.”

Analitički izvještaj Evropske komisije o Crnoj Gori, novembar 2010. godine

Crnogorski Zakon o slobodnom pristupu informacijama usvojen je 8. novembra 2005. godine, čime je omogućen raskid sa dotadašnjom praksom u odnosu države i građanina. Sprovođenje ovog zakona predstavlja jedan od ključnih preduslova za borbu protiv korupcije, koja je prepoznata kao najznačajnija prepreka na putu evropskih integracija naše države.

Od stupanja na snagu zakona, MANS nadgleda njegovo sprovođenje testirajući političku volju i spremnost institucija da objave delikatne podatke kojima javnost do tada nije imala pristup. Informacije dobijene uz pomoć ovog zakona koristimo kako bismo povećali dostupnost podataka o radu državnih organa građanima i istražili slučajeve korupcije u raznim oblastima.

Cilj ovog izvještaja je da pruži osnovne informacije o sprovođenju Zakona o slobodnom pristupu informacijama, te da kroz konkretne slučajeve ukaže na kršenja ovog Zakona od strane državnih organa. Ovaj izvještaj sadrži statističke podatke o primjeni Zakona, kao i četiri studije slučaja koje pokazuju da je nakon dugih pravnih procesa ipak moguće dobiti određene podatke, kao što su prevodi Evropske pravne tekovine ili informacije o Poreskim identifikacionim brojevima pravnih lica, dok se nekim dokumentima pristup sistemski onemogućava, kao što je to slučaj sa pravosnažnim presudama crnogorskih sudova koje se odnose na slučajeve korupcije.

Ovo je prvi u nizu izvještaja o sprovođenju Zakona o slobodnom pristupu informacijama u Crnoj Gori koji se realizuje u okviru projekta “Imaš pravo da znaš” koji je podržala Evropska unija, preko svoje Delegacije u Podgorici, i odnosi se na period januar - april 2011. godine.

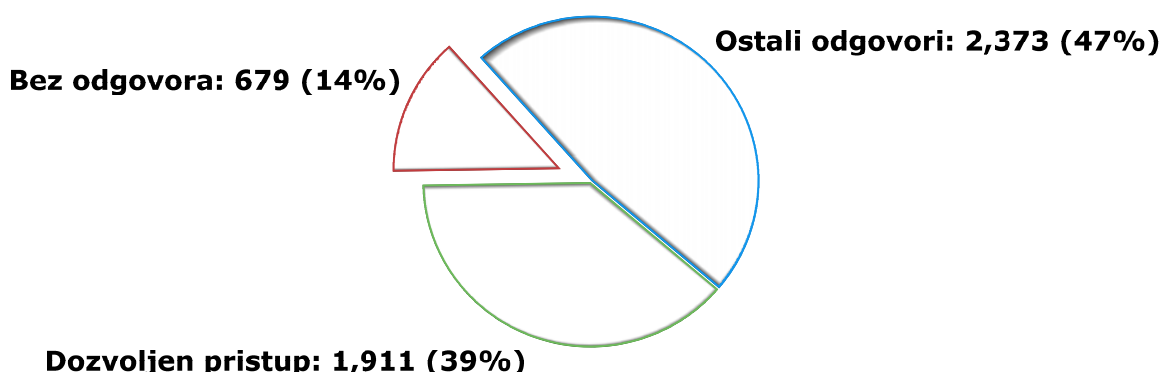
Statistički pokazatelji u ovom izvještaju sačinjeni su 30.04.2011. i ne obuhvataju postupanja državnih organa i MANS-a u periodu nakon toga.

2. STATISTIČKI POKAZATELJI O PRIMJENI ZAKONA

2.1. POSTUPCI U PERIODU OD JANUARA DO APRILA 2011. GODINE

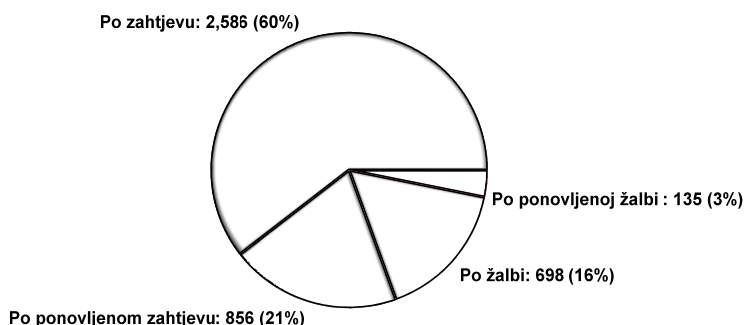
2.1.1. Upravni postupak

U periodu od početka januara do kraja aprila 2011. godine, MANS je državnim institucijama i organima lokalne uprave podnio preko 4900 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Institucije su dozvolile pristup informaciji na svaki treći podneseni zahtjev, odnosno u 39% slučajeva, dok je 5% traženih informacija već bilo objavljeno. U 12% slučajeva institucije su se proglasile nenadležnima, dok nisu imale tražene informacije u 25% slučajeva. Institucije su informacije proglasile tajnim u 2% slučajeva, a u 14% slučajeva institucije nisu dostavile odgovor.

Grafik 1: Procenat dobijenih informacija u upravnom postupku u periodu januar - april 2011.

Značajan problem u ostvarivanju prava na pristup informacijama predstavlja ćutanje administracije od strane nadležnih institucija kao i kršenje roka za dostavu informacije. Iako procenat zahtjeva na koje institucije nisu odgovorile pokazuje određeni pad u odnosu na prethodni period, evidentno je da institucije i dalje krše rok od osam dana propisan Zakonom o slobodnom pristupu informacijama.

Grafik 2 : Dobijeni odgovori po fazama upravnog postupka u periodu januar - april 2011.

- MANS je tek 60% dobijenih odgovora
- dobio po zahtjevu, dok se u 40%
- slučajeva upravni postupak prolongira,
- pa institucije dostavljaju odgovore tek
- nakon upućenih žalbi i urgencija.
- Ovakvo ponašanje institucija uslovljava
- da period između podnešenog zahtjeva
- i dobijanja odgovora nerijetko traje i
- po nekoliko mjeseci, što kada se ima u
- vidu načelo hitnosti postupka na kojem
- počiva Zakon, predstavlja značajnu
- prepreku u njegovoj nesmetanoj
- primjeni.

2.1.2. Upravni spor

Od početka 2011. godine do kraja aprila, MANS je pokrenuo sporove pred Upravnim sudom na osnovu preko 550 zahtjeva za pristup informacijama. Upravni sud je do sada odlučio u 58 % slučajeva, od kojih je u nešto manje od polovine odlučeno u korist MANS-a. Za preko 40% ukupnog broja podnešenih tužbi u ovom periodu postupak je još uvijek u toku.

2.1.3. Ostali postupci

U navedenom periodu MANS je podnio 183 pritužbe zaštitniku ljudskih prava i sloboda - Ombudsmanu, u slučajevima gdje institucije nisu postupale po presudama Upravnog suda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je postupio u 82 slučaja, od kojih je 80 prihvaćeno pa je Ombudsman naloženo institucijama da donesu rješenje po presudi. U preostala dva slučaja institucije su donijele rješenje prije nego što je Ombudsman odlučio o tim konkretnim predlozima.

U istom periodu MANS je Vrhovnom sudu podnio 58 zahtjeva za vandredno preispitivanje odluka Upravnog suda, u slučajevima u kojima nismo bili zadovoljni sudskom presudom. Vrhovni sud je donio presudu u 49 slučajeva, od čega je u 10 poništio presudu Upravnog suda.

MANS je u cilju ostvarivanja prava na pristup informacijama podnio i 16 inicijativa Upravnoj inspekciji u slučajevima gdje institucije nisu postupile po drugostepenim rješenjima, odnosno žalbama koje su usvojene u korist MANS-a. Inspekcija se u devet slučajeva izjasnila nenadležnom za postupanje, dok je za preostalih sedam predmeta postupak u toku.

2.2. POSTUPCI U PERIODU OD 2005. DO 2010. GODINE

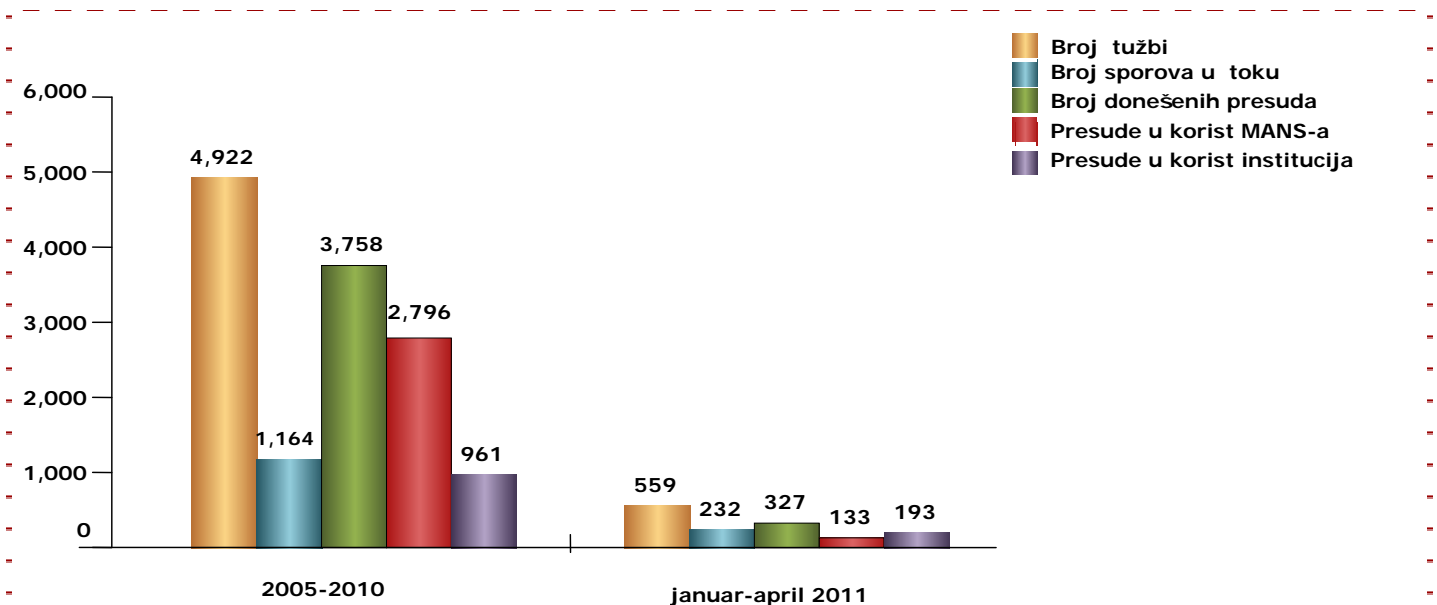
2.2.1. Upravni postupak

MANS prati sprovođenje Zakona o slobodnom pristupu informacijama od kraja 2005. godine, odnosno samog početka njegove primjene. Od tada pa do kraja 2010. godine MANS je podnio preko 30 000 zahtjeva za pristup informacijama. U navedenom periodu podnešeno je i preko 6000 žalbi, odnosno ugencya prevashodno iz razloga što su institucije kršile rokove za dostavljanje odgovora.

Institucije su dostavile tražene informacije u 40% od ukupnog broja podnešenih zahtjeva, a iste su bile proaktivno objavljene u svega 5% slučajeva. U 23% slučajeva institucije su tvrdile da tražene informacije ne posjeduju, a u 9% slučajeva su se proglasile nenadležnim za postupanje. U 2% slučajeva institucije su informacije proglasile tajnim, a u 18% nisu dostavile bilo kakav odgovor.

2.2.2. Upravni spor

MANS je u proteklih pet godina pred Upravnim sudom pokrenuo sporove po više od 4900 zahtjeva za pristup informacijama. Upravni sud je donio presude za 76% započetih sporova, od čega je u korist MANS-a odlučio u 74% slučajeva. Presude u korist institucija iznose nešto više od 25 % od ukupnog broja donešenih presuda.

Grafik 3 : Tužbe podnešene po osnovu zahtjeva za pristup informacijama u periodu 2005. - 2010. i u prva četiri mjeseca 2011. godine

2.2.3. Ostali postupci

U periodu od 2005. godine do kraja 2010. MANS je pred Vrhovnim sudom pokrenuo 124 zahtjeva za vanredno preispitivanje odluka Upravnog suda. Vrhovni sud je postupio po svim podnijetim zahtjevima, a u korist MANS-a donio je presude u nešto više od 16 % od ukupnog broja slučajeva.

3. ZANIMLJIVI SLUČAJEVI IZ PRAKSE

3.1. PRISTUP PODACIMA O PORESKOM IDENTIFIKACIONOM BROJU

MANS je 16. juna 2010. godine, koristeći Zakon o slobodnom pristupu informacijama, od Poreske uprave tražio kopiju elektronske baze podataka koja sadrži poreski identifikacioni broj (PIB) svih pravnih lica u Crnoj Gori.

Poreski identifikacioni brojevi pravnih lica i preduzetnika su veoma značajni podaci koje MANS koristi za istraživanje slučajeva korupcije. Naime, PIB-ove koristimo kako bismo istražili koju imovinu posjeduju pravna lica, bilo da se radi o nepokretnostima ili vlasništvom nad drugim pravnim licima, i to u okviru postojećih javnih registara - Centralnog registra Privrednog suda i Katastra nepokretnosti.

Poreska uprava je nakon samo dva dana, 18. juna 2010. godine dostavila rješenje kojim nas obavještava da je ta institucija pripremila bazu podataka sa PIB-ovim svih pravnih i fizičkih lica u Crnoj Gori, te da će bazu, nakon testiranja, objaviti na njihovoj internet prezentaciji. Ipak, Poreska uprava nam je ovakvim odgovorom uskratila pravo na pristup informaciji koju faktički posjeduju, jer Zakon o slobodnom pristupu ne prepoznaje "obećanja" da će informacija biti objavljena.

VLADA CRNE GORE
PORESKA UPRAVA

Broj :03/1 - 10151/1 P
Podgorica, 18.06.2010. godine

MREŽA ZA AFIRMACIJU NEVLADINOG SEKTORA – MANS
N/r Direktora

PODGORICA
Ul. Dalmatinska br.188
Tel/fax: 266-326

PREDMET: Odgovor

Povodom Vašeg akta broj 10/27808 od 16.06.2010.godine, koji je prosljeden Poreskoj upravi, kojim na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacija zahtijevate dostavu najnovije elektronske verzije koja sadrži podatke o poreskom identifikacionom broju svih fizičkih i pravnih lica u Crnoj Gori, obavještavamo Vas sljedeće:

Poreska uprava je pripremila bazu podataka koja će sadržati podatke o poreskom identifikacionom broju svih pravnih i fizičkih lica u Crnoj Gori i tako objedinjena sastavni je dio Centralnog registra obveznika osiguranja (CROO). Uskoro, nakon testiranja, ista će biti objavljena na web site-u Poreske uprave, biće dostupna po zahtjevima svim zainteresovanim subjektima u skladu sa odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

S poštovanjem,

DIREKTOR,
Mirjana Pešalj, dipl.ecc

Odgovor Poreske uprave od 18. juna 2010. godine

MANS je 05.07.2010. godine izjavio je žalbu na navedeno rješenje, u kojoj smo istakli da se u konkretnom slučaju radi o informaciji koja se nalazi u faktičkom posjedu ove institucije, te da je Poreska uprava bila dužna dostaviti podatke bez odlaganja.

Ministarstvo finansija, koje je drugostepeni organ Poreskoj upravi je, rješavajući po žalbi, 28.12.2010. je poništilo akt Poreske uprave i naložilo ovoj instituciji da ponovno odluči po MANS-ovom zahtjevu.

U ponovnom postupku Poreska uprava rješenjem od 11. januara 2011. godine još jednom odbija naš zahtjev, uz sada nešto drugačije obrazloženje. Naime, Uprava je ovoga puta PIB-ove proglasila poslovnom tajnom, što je u potpunoj suprotnosti sa prethodnim rješenjem, kada je najavljeno da će se PIB-ovi objaviti na internet prezentaciji Poreske uprave.

Ministarstvo finansija je svojim Rješenjem br. 04-736/1-2010 od 13.12.2010. godine poništilo akt Poreske uprave br. 03/1-10151/2-10 i predmet vratilo prvostepenom organu na ponovni postupak.

Rješavajući u ponovnom postupku ovaj organ je donio Rješenje kojim se odbija zahtjev Mreže za afirmaciju nevladinog sektora MANS, br. 10/27808, iz razloga što bi davanje takve informacije predstavljalo kršenje poreske tajne prema članu 16 stav 1 Zakona o poreskoj administraciji ("Sl.list RCG", br.65/01,80/04 i 29/05).

Takodje, riječ je o informacijama čije objelodanjivanje podliježe ograničenju propisanom članom 9 stav 1 tačka 3 alineja 2 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, to se istoj ne može dozvoliti pristup.

Odredbama čl. 16 Zakona o poreskoj administraciji jasno su propisani podaci koji se smatraju poreskom tajnom, i isti se mogu učiniti dostupnim jedino drugom državnim organu, ili drugom licu uz pisanu izjavu poreskog obveznika.

Podaci o registraciji poreskog obveznika, PIB-u, nazivu (ime) i glavnom mjestu poslovanja, u skladu sa čl. 16 stav 1 tačka 4, ne predstavljaju poslovnu tajnu kada se odnose i traže za konkretno fizičko ili pravno lice - poreskog obveznika. Međutim, kako je Mreža za afirmaciju nevladinog sektora tražila podatke koji se odnose na sve poreske obveznike to je odlučeno kao u dispozitivu rješenja.

S obzirom na prirodu tražene informacije, organ nalazi da bi objelodanjivanje ove informacije bilo suprotno odredbama čl. 16 Zakona o poreskoj administraciji.

Na osnovu izloženog, a u smislu člana 18 stav 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu finansija, preko ovog Organa u roku od 15 dana od dana prijema istog.

VD DIREKTORA,

Novo Radović, dipl. ecc

Rješenje Poreske uprave, od dana 11. januara 2011. godine

MANS je uložio žalbu i na ovo rješenje, pa je Ministarstvo finansija 28.03.2011.godine ponovo poništilo rješenje Poreske uprave naložilo joj da donese novo, zakonito rješenje. U ponovnom postupku, Poreska uprava je 19. aprila 2011. godine pozitivno odlučila o našem zahtjevu i dostavila nam CD sa traženim podacima. Ipak, na sajtu Poreske uprave PIB-ovi još uvijek nisu objavljeni.

3.2. KOME SE PODNOSI ŽALBA?!

MANS je 16. jula 2010. godine od Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici, na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama zatražio dostavljanje kopije finansijskih izvještaja A.D. "Duvanskog kombinata", Podgorica, za pet poslednjih godina poslovanja. Kako Centralni registar u zakonskom roku nije odgovorio na naš zahtjev, podnijeli smo žalbu zbog "ćutanja aministracije" Ministarstvu pravde.

Prema Zakonu o opštem upravnom postupku žalba se podnosi neposredno prvostepenom organu, koji je dužan da žalbu proslijedi svom drugostepenom organu na odlučivanje¹. U konkretnom slučaju, drugostepeni organ je Ministarstvo pravde.

Kako ni po žalbi nije dostavljen odgovor, podnijeli smo ponovljenu žalbu, pa nakon toga i tužbu Upravnom sudu, dana 24. decembra 2010. godine. Mjesec dana kasnije Upravni sud dostavlja rješenje kojim se tužba odbacuje. Kao glavni razlog za odbacivanje tužbe sud navodi da predmetna žalba nije dostavljena Ministarstvu pravde na odlučivanje, te da nema osnova da se vodi postupak pred sudom, dok se ne prije toga ne završi upravni postupak, odnosno da je tužba preuranjena.

Iako je u obavezi, Centralni registar našu žalbu nije dostavio Ministarstvu pravde na odlučivanje. Upravni sud je odbacio našu tužbu, iako mi kao podnosioci zahtjeva, odnosno žalbe, ni u kom slučaju ne možemo trpjeti posledice zbog nezakonitog djelovanja Centralnog registra Privrednog suda.

Ukoliko dakle, prvostepeni organ nije postupio na zakonom propisan način, to ni u kom slučaju ne može biti na štetu podnosioca žalbe, pa Upravni sud nije mogao odbaciti tužbu kao preuranjenu, po bilo kom osnovu.

UPRAVNI SUD CRNE GORE
U.broj 3490/10

BROJ 11/08163
PODGORICA 31. 01. 2011

Upravni sud Crne Gore, u vijeću sastavljenom od sudija Svetlana Budisavljević, kao predsjednika vijeća, Branislava Radulovića i Vojina Lazovića, kao članova vijeća, uz učešće službenika suda Marine Nedović, kao zapisničara, rješavajući po tužbi Mreže za afirmaciju nevladinog sektora MANS – Podgorica, protiv Ministarstva pravde – Podgorica, zbog ćutanja administracije, u nejavnoj sjednici održanoj dana 18.01.2011. godine, donio je

RJEŠENJE

Tužba se odbacuje.

Obrazloženje

Tužilac je podnio tužbu protiv Ministarstva pravde, zbog neodlučivanja po njegovoj žalbi od 06.08.2010. godine. U tužbi navodi da je od Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici, tražio dostavljanje određene informacije. Obzirom na ćutanje tog organa, tužilac se obratio žalbom i urgencijom Ministarstvu pravde, koje u zakonskom roku nije donijelo odluku po žalbi. Predlaže da sud tužbu uvaži i naloži tuženom da obezbijedi pristup informaciji.

Iz pisanog odgovora na tužbu proizilazi, da predmetna žalba nije dostavljena Ministarstvu pravde.

U postupku prethodnog ispitivanja tužbe, sud je našao da istu valja odbaciti.

Odredbom člana 18. stav 3. Zakona o upravnom sporu („Sl.list RCG“, br.60/03), bliže su predviđeni uslovi pod kojima se može pokrenuti upravni spor kada prvostepeni organ nije donio rješenje po zahtjevu stranke.

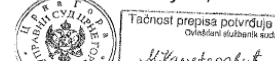
U tom slučaju, stranka mora da podnese zahtjev drugostepenom organu, a ako taj organ o zahtjevu ne odluči u predviđenom roku, a ni u daljem roku od sedam dana od ponovnog traženja, tek tada se stiču uslovi za pokretanje upravnog spora.

Obzirom da tužilac nije dostavio dokaz da je postupio na prednji način, predmetna tužba je preuranjena, zbog čega je sud na osnovu člana 22. stav 1. tačka 1. Zakona o upravnom sporu, odlučio kao u dispozitivu.

UPRAVNI SUD CRNE GORE
Podgorica, 18.01.2011 godine

Zapisničar,
Marina Nedović, s.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Svetlana Budisavljević, s.r.

Rješenje Upravnog suda 3490/10 od 18. januara 2011. godine

¹ Prema Zakonu o opštem upravnom postupku (član 233, Stav 1), kada organ koji je donio prvostepeno rješenje nađe da je podnijeta žalba dopuštena, blagovremena i izjavljena od ovlašćenog lica, a nije novim rješenjem zamijenio rješenje koje se žalbom pobija dužan je, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema žalbe, dostaviti žalbu organu nadležnom za rješavanje po žalbi. U ovom konkretnom slučaju, Centralni registar Privrednog suda bio je dužan da Ministarstvu pravde dostavi našu žalbu, najkasnije u roku od 15 dana od dana kada smo je podnijeli.

Nezadovoljni odlukom Upravnog suda, dana 24. februara 2010. godine Vrhovnom sudu Crne Gore uputili smo Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. U istom smo naveli da je u postupaku donošenja pomenutog rješenja Upravni sud povrijedio zakon.

”... Član 233, Stav 1 propisuje da , kada organ koji je donio prvostepeno rješenje nađe da je podnijeta žalba dopuštena, blagovremena i izjavljena od ovlašćenog lica, a nije novim rješenjem zamijenio rješenje koje se žalbom pobija dužan je, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema žalbe, dostaviti žalbu organu nadležnom za riješavanje po žalbi.

Ukoliko dakle, prvostepeni organ nije postupio na zakonom propisan način, to ni u kom slučaju ne može biti na štetu podnosioca žalbe, te s tim u vezi Upravni sud ne može odbaciti tužbu kao preuranjenu, niti po bilo kom sličnom osnovu.

Dalje, ukoliko Upravni sud smatra da je MANS morao postupiti i u skladu sa odredbom člana 18. Stav 3. Zakona o Upravnom sporu, napominjem da ova odredba nije imperativna, odnosno tužilac nije dužan da je primjeni, tim prije što bi se uvođenjem ovog dijela postupka i faktički obesmisliilo načelo hitnosti na kojem je Zakon o slobodnom pristupu informacijama zasnovan, a koje organi vlasti i onako ne poštuju.

Naime, navedena odredba predviđa da ako prvostepeni organ protiv čijeg akta je dozvoljena žalba nije u roku od 60 dana ili u zakonom određenom kraćem roku donio rješenje po zahtjevu, stranka ima pravo da podnese zahtjev drugostepenom organu. Protiv rješenja drugostepenog organa stranka može pokrenuti upravni spor, a može ga, pod uslovima iz stava 1 ovog člana, pokrenuti i ako ovaj organ ne donese rješenje... ”

Izvod iz Zahtjeva za vanredno preispitivanje Odluke Upravnog suda podnijetog 24.02.2010. godine

U toku postupka pred Vrhovnim sudom, Centralni registar Privrednog suda konačno donosi rješenje po našem zahtjevu, i dana 29. marta 2011. godine dostavlja kopije tražene dokumentacije. Nekoliko dana kasnije, 04. aprila 2011. godine, Vrhovni sud pozitivno odlučuje o našem zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke i ukida rješenje Upravnog suda od 18. januara 2011. godine, čime je potvrđena naša tvrdnja da korisnici Zakona o slobodnom pristupu informacijama ne mogu trpjeti štetu ukoliko neki državni organ ne radi svoj posao u skladu sa Zakonom.

3.3. EVROPSKA PRAVNA TEKOVINA (ACQUIS COMMUNAUTAIRE)

Dana 25. marta 2010. godine podnijeli smo zahtjev za slobodan pristup informacijama i od Ministarstva za evropske integracije zatražili primjerak elektronske verzije Evropske pravne tekovine - Aki komuniter-a (acquis communautaire) na hrvatskom jeziku, koji je predsjednik Vlade Crne Gore dobio od predsjednice Vlade Republike Hrvatske u martu 2010. godine na CD-u.

Nekoliko dana kasnije, 04. maja 2010. godine dostavljeno nam je rješenje Ministarstva za evropske integracije, kojim se zahtjev MANS-a odbija kao neosnovan uz obrazloženje da je elektronska verzija hrvatskog prevoda Acquis Communautaire-a intelektualno vlasništvo Vlade Republike Hrvatske, te se da se radi o radnom prevodu, a ne službenom dokumentu, čije objavljivanje može odobriti jedino hrvatska Vlada.

Naše ministarstvo, pojašnjavajući prirodu tražene informacije i ocjenjujući da se radi o intelektualnoj svojini Vlade Republike Hrvatske nije navelo ni jedan zakonski propis koji to potvrđuje dok je, sa druge strane, Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima Republike Hrvatske propisano da "predmet autorskog prava nisu otkrića, službeni tekstovi iz područja zakonodavstva, uprave i sudstva (zakoni, uredbе, odluke, izvješća, zapisnici, sudske odluke, standardi i sl.) i druga službena djela, kao i njihove zbirke, koja su objavljena radi službenog informiranja javnosti". Kako čak ni po hrvatskim zakonima informacije koje je MANS zatražio ne mogu biti tajne, odnosno predmet intelektualne svojine, potpuno je logično da to ne može biti slučaj ni u Crnoj Gori.

MANS je 10. maja 2010. godine podnio tužbu Upravnom sudu kojom smo osporili rješenje Ministarstva za evropske integracije.

Upravni sud je 06. oktobra 2010. godine odbio MANS-ovu tužbu, uz obrazloženje da „tražena informacija nije od javnog značaja, jer nije nastala u radu ili vezi sa radom tuženog, već je, što nije sporno, ustupljena od strane druge države kao oblik tehničke pomoći, a poslužiće kao osnova za izradu pravnih akata u okviru planirane reforme pravnog sistema radi njegovog usklađivanja sa pravnim sistemom Evropske unije”.

Nakon dobijanja presude, MANS je Vrhovnom 10.11.2011. godine podnio zahtjev za preispitivanje presude Upravnog suda, i za manje od dva mjeseca Vrhovni sud donosi presudu u našu korist, i ukida odluku Upravnog suda. U ponovnom postupku, Upravni sud 14. februara 2011. godine donosi presudu kojom se poništava rješenje Ministarstva za evropske integracije i nalaže donošenje novog, zakonitog rješenja, odnosno dostavljanje hrvatskih prevoda Evropske pravne tekovine.

Postupajući po presudi Upravnog suda Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, kao pravni sledbenik tuženog Ministarstva za evropske integracije, donosi novo rješenje 23. februara 2011. godine, kojim se dozvoljava pristup traženim dokumentima putem neposrednog uvida koji bi se izvršio svakog radnog dana u trajanju od tri sata dnevno, umjesto dostavljanja kopija, što je našim zahtjevom bilo traženo.

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Broj: 01/3-489-2

Podgorica, 23. februar 2011. god.

Na osnovu člana 16, a u smislu čl. 18 stav 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama (»Sl. list RCG«, br. 68/05), postupajući po zahtjevu Mreže za afirmaciju nevladinog sektora- MANS iz Podgorice, ul. Dalmatinska broj 188, br. 10/26236 od 25.03.2010. godine, donosim:

RJEŠENJE

Dozvoljava se pristup informaciji koja se odnosi na :

- elektronsku verziju aki komuniter-a (acquis communautaire) na hrvatskom jeziku, koji je predsjednik Vlade Crne Gore dobio od predsjednice Vlade Republike Hrvatske u martu 2010. godine.

- Pristup predmetnim dokumentima ostvariće se neposrednim uvidom u prostorijama ovog organa, kancelarija br. 104, radnim danima u vremenu od 10.00h do 13.00h.

Obrazloženje

Dana 25.03.2010. godine Mreža za afirmaciju nevladinog sektora- MANS iz Podgorice, obratio se Ministarstvu za evropske integracije (pravni predhodnik Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija) zahtjevom br. 10/26236 da im se dostavi kopija dokumenata koja se odnose na elektronsku verziju aki komuniter-a (acquis communautaire) na hrvatskom jeziku, koji je predsjednik Vlade Crne Gore dobio od predsjednice Vlade Republike Hrvatske u martu 2010. godine.

U postupku po zahtjevu, ovaj organ je našao da se tražena informacija nalazi u njegovom posjedu, čime su se stekli uslovi za primjenu odredbe člana 8 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, da se podnosiocu zahtjeva dozvoli pristup informaciji.

Zbog obimnosti dokumenata koji su predmet zahtjeva, organ je odlučio da se pristup izvrši neposrednim uvidom u materijal, u prostorijama organa, i to kancelariji br. 104 radnim danima od 10.00h do 13.00h.

Članom 23 stav 1 pomenutog zakona, propisano je da žalba na rješenje kojim se udovoljava zahtjevu, ne odlaže izvršenje.

Na osnovu izloženog, a u smislu člana 18 stav 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, riješeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti Upravni spor tužbom pred Upravnim sudom Crne Gore, u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja.

Dostavljeno:

- Mans
- Spisi predmeta
- a/a

Odgovor Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija od 24.02.2011.

Ministarstvo se odlučilo da umjesto dostavljanja kopija dozvoli uvid zbog, kako je rečeno, „obimnosti tražene dokumentacije“, iako istu nisu posjedovali u papirnom, već elektronskom obliku, i to na CD-u.

Iako je za kopiranje Acquis Communautaire sa originalnog CD-a na primjerak koji bi bio dostavljen MANS-u potrebno najviše nekoliko praznih CD-ova i program koji je dostupan na internetu u besplatnoj verziji, a samo kopiranje ne bi trajalo više od nekoliko minuta, Ministarstvo se odlučilo da nam dozvoli neposredan uvid u dokumentaciju čiji je obim preko 120,000 stranica. Da bismo izvršili uvid u dokument tog obima, ukoliko na raspolaganju imamo samo tri sata u toku jednog radnog dana, bilo bi nam potrebno preko 550 radnih dana, odnosno preko dvije kalendarske godine.

Zbog očigledne namjere Ministarstva, da dozvoljavanjem uvida u tražene materijale izvrši opstrukciju pristupa hrvatskim prevodima Evropske pravne tekovine, MANS je 03. marta 2011. godine ponovo podnio tužbu Upravnom sudu protiv Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija.

Nedugo nakon podnošenja poslednje MANS-ove tužbe, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je 11. marta 2011. godine objavilo hrvatske prevode Evropske pravne tekovine na svojoj internet prezentaciji www.prevodi.gov.me, učinivši ih time, konačno dostupnim svim građanima Crne Gore.

Crna Gora
Ministarstvo
vanjskih
poslova i
evropskih
integracija

CRNA GORA
Ministarstvo vanjskih poslova i
evropskih integracija

Evropske integracije • Hrvatski prevodi evropskog prava

Hrvatski prevodi evropskog prava

Ovdje možete preuzeti hrvatske prevode evropskog prava (Acquis communautaire) koje je 20. marta 2010. godine Republika Hrvatska predala Crnoj Gori.

PDF Print

Navigation menu:
Početna
Ministarstvo
Spoljna politika
Evropske integracije
▪ Direktorat za EI
▪ Hrvatski prevodi evropskog
Diplomatski protokol

Sajt Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija na kome se nalazi predmetna dokumentacija

3.4. PRESUDE ZA KRIVIČNA DJELA

MANS je svim osnovnim sudovima u Crnoj Gori podnio tri seta zahtjeva za informacijama, kojima smo tražili pravosnažne presude za krivična djela koje su ti sudovi donijeli od početka 2006. do kraja 2010. godine.

Prvi zahtjevi za informacijama su se odnosili na presude donešene u periodu od početka 2006. godine do kraja septembra 2009., drugim zahtjevima su tražene presude donijete od oktobra 2009. do kraja septembra 2010. godine, dok su trećim setom zahtjeva tražene presude od oktobra do kraja 2010. godine.

Dok Vrhovni sud, Viši sud u Podgorici, Viši sud u Bijelom Polju, Apelacioni i Upravni sud na internet stranicama² objavljuju svoje presude, većina osnovnih sudova nam je onemogućila pristup svojim presudama, bilo da su ih proglasili tajnama ili im na drugi način ograničili pristup.

3.4.1. Tajne presude

Nekoliko osnovnih sudova je proglasilo tajnama svoje pravosnažne presude uz obrazloženje da bi se njihovim objavljivanjem ugrozila privatnost stranaka u postupku, jer presude sadrže lične podatke o optuženima. Ti sudovi ocjenjuju da pristup presudama može odobriti samo predsjednik suda i to licima koja za to imaju opravdan interes. Takve odluke potvrđuje i Ministarstvo pravde koje postupa po žalbama, kao i Upravni i Vrhovni sud.

Osnovni sud u Baru

Osnovni sud u Baru je, po prvom zahtjevu za informacijama, zabranio pristup presudama pozivajući se na odredbu Zakona o slobodnom pristupu koja štiti privatnost i lične interese lica i navodeći da bi se objavljivanjem presuda ugrozio privatni život stranaka u postupku, jer presuda sadrži lične podatke o optuženom.

Po žalbi MANS-a, Ministarstvo pravde³ je ocijenilo da je Osnovni sud u Baru pravilno primijenio zakon i pozvao se na zaštitu privatnosti lica uključenih u sudske postupke. Ministarstvo konstatuje da se Zakonom o sudovima propisuje da je sud dužan da samo strankama omogući pristup sudskim spisima. Ministarstvo takođe ocjenjuje da Zakonik o krivičnom postupku propisuje da pristup sudskim spisima ima svako ko ima opravdan interes, na osnovu dozvole predsjednika suda i navodi da:

„Uvid u pojedine sudske spise, koji je određen procesnim zakonom, podliježe strogoj proceduri, što se posebno odnosi na krivične spise, pa pristup informacijama za te spise podrazumijeva pravo prvenstva Zakonika o krivičnom postupku u odnosu na Zakon o slobodnom pristupu informacijama”.

Na kraju, Ministarstvo zaključuje:

„Predsjednik suda slobodno cijeni da li određeno lice ima opravdan interes u pogledu radnji prepisivanja, kopiranja ili snimanja pojedinih krivičnih spisa.”

²www.vrhsudcg.gov.me, www.visisudpg.gov.me, www.visisudbp.gov.me, www.apelacionisudcg.gov.me, www.upravnisudcg.org

³ Rješenje broj 01-4886/10 od 28.08.2010.

Iako je zakonom o sudovima predviđeno pravo predsjednika suda da cijeni interes za uvid u sudske spise od slučaja do slučaja, to se ne može primijeniti na predmete koji su pravosnažno okončani. Na taj način bi se onemogućio uvid javnosti u sudsku praksu koja je u svim zemljama predmet izučavanja i komentaranja, a koristi se i u drugim sudskim postupcima.

Presude se donose u ime naroda, sjednice suda su javne, a javnost se isključuje samo na osnovu izričite odluke suda. Presude se izriču javno, njihov sadržaj prenose mediji čiji predstavnici prisustvuju suđenjima.

Kada je riječ o zaštiti privatnosti lica koja su uključena u sudski postupak, Zakon o slobodnom pristupu informacijama u članu 13 stav 2, 3, 4, i 5 propisuje:

„Ako je dijelu informacije pristup ograničen, organ vlasti će omogućiti pristup informaciji nakon brisanja dijela informacije kojem je pristup ograničen.

Na dijelu informacije na kojem je pristup ograničen stavlja se napomena «izvršeno brisanje» i daje obavještenje o obimu izvršenog brisanja.

Brisanjem informacije ne smije se uništiti ili oštetiti tekst informacije.

Pristup informaciji na čijem je dijelu izvršeno brisanje ostvaruje se na način predviđen u stavu 1 tačka 3 ovog člana.”

To znači da su sudovi, ukoliko su cijenili da je potrebno zaštititi privatnost lica uključenih u postupke, bili dužni da izbrišu podatke o ličnostima, ali i da objave ostali dio presude. Kao što je navedeno na početku ovog poglavlja, Vrhovni, Viši, Apelacioni i Upravni sudovi su objavili svoje odluke na internetu, a u njima se nalaze inicijali lica uključenih u postupke.

Navodi Ministarstva da uvid u pojedine sudske spise, posebno krivične spise, podliježe strogoj proceduri određenoj Zakonikom o krivičnom postupku, a ne Zakonom o slobodnom pristupu informacijama ukazuju na potpuno pogrešnu primjenu materijalnog prava. Naime, u prvom stavu prvog člana Zakona o slobodnom pristupu informacijama se navodi:

“Pristup informacijama u posjedu organa vlasti je slobodan i ostvaruje se na način propisan ovim zakonom.”

U članu 8. istog Zakona se propisuje:

“Organ vlasti dužan je da omogući podnosiocu zahtjeva pristup informaciji ili njenom dijelu, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom.”

Dakle, pristup informacijama nije regulisan drugim zakonima, u ovom slučaju Zakonikom o krivičnom postupku, već je Zakon o slobodnom pristupu informacijama *lex specialis* koji definiše procedure na osnovu koje organi vlasti omogućavaju pristup informacijama u svom posjedu. Štaviše, svi organi vlasti su dužni da omoguće pristup informacijama osim u slučajevima predviđenim Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, a ne nekim drugim zakonom.

Organi vlasti nesporno uključuju i sudove, pa javnost mora da ima pristup pravosnažnim sudskim presudama, odnosno bilo kojim drugim podacima kojima nije zabranjen pristup na osnovu člana 9 Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Odredba člana 509. stav 1. Zakonika o krivičnom postupku propisuje da podaci o prekrivičnom i istražnom postupku za djela organizovanog kriminala predstavljaju službenu tajnu. Ipak, ta odredba ne propisuje, niti bi mogla propisivati, da informacije i dokazi korišćeni u sudskom postupku mogu biti tajna, kako to zaključuje Ministarstvo.

Osnovni sud u Baru je i po drugom zahtjevu za informacijama zabranio pristup presudama sa istim obrazloženjem. U žalbi, MANS je ukazao na neujednačenu praksu i činjenicu da neki sudovi omogućavaju pristup presudama, dok ih drugi proglašavaju tajnama.

Odlučujući po žalbi, Ministarstvo pravde⁴ ističe da je:

“...u isključivoj nadležnosti predsjednika suda ocjena da li je zahtjev za dostavu informacije opravdan tj. njegovo je isključivo pravo na samostalnu i nezavisnu ocjenu da li podnosilac zahtjeva ima opravdan interes za dobijanje tražene informacije. Prema tome, podatak da su svi osnovni sudovi u Crnoj Gori postupili po zahtjevu za traženje iste informacije, po ocjeni ovog Ministarstva, a skladno navedenim odredbama zakona, ne pretpostavlja zakonsku obavezu da na isti način treba da postupi i predsjednik Osnovnog suda u Baru”.

Prema članu 2. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, pristup informacijama u posjedu organa vlasti zasniva se na načelima:

- „1) slobode informisanja;
- 2) jednakih uslova za ostvarivanje prava;
- 3) otvorenosti i javnosti rada organa vlasti;
- 4) hitnosti postupka.“

Dakle, svi sudovi su dužni da omoguće jednake uslove za ostvarivanje prava na pristup informacijama i rade u skladu sa načelom otvorenosti i javnosti. Stoga je nerazumljivo kako neki predsjednici sudova mogu imati diskreciono pravo da odluče da li su informacije u njihovom posjedu javne, posebno kada se ima u vidu da više sudske instance već objavljuju te informacije, kao i pojedini osnovni sudovi.

MANS je podnio tužbu Upravnom sudu koji još uvijek nije postupao.

Osnovni sud u Baru je na isti način zabranio pristup presudama i po trećem zahtjevu za informacijama.

Osnovni sud u Kotoru

Osnovni sud u Kotoru, je kao i barski sud, ocijenio da bi se objavljivanjem presuda ugrozilo pravo na privatnost stranaka u postupku.

⁴ Rješenje broj 01-7578/10 od 17.12.2010.

Pored toga, kotorski sud je zabranio pristup svojim presudama sa obrazloženjem da nismo dokazali opravdan interes da dobijemo te informacije. Naime, kotorski sud je ocijenio da je procedura za pristup presudama regulisana Zakonikom o krivičnom postupku, Zakonom o sudovima i Sudskim poslovníkom, a ne Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, pa smatra da je MANS bio dužan da dokaže pravni interes za dobijanje pravosnažnih presuda.

Ministarstvo je odbilo žalbu MANS-a, potvrdilo sve navode Osnovnog suda u Kotoru, sa istim obrazloženjem kao i u slučaju barskog suda.

MANS je podnio tužbu Upravnom sudu koji je istu odbio. Taj sud je ocijenio da kotorski Osnovni sud nije prekršio zakon, jer bi se objavljivanjem presuda ugrozila privatnost lica u postupku i konstatovao⁵:

„Nakon javno provedenog pretresa, odluke suda javno se saopštavaju usmenim putem objavljivanjem licima koja za to imaju pravni interes”.

Istovremeno, Upravni sud potvrđuje da presude treba da budu tajne, jer se na taj način štiti privatnost stranaka u postupku, ali i potvrđuje da su presude javne jer se javno saopštavaju usmenim putem. Stoga se postavlja pitanje, kako je moguće da bi se objavljivanjem presuda koje su već javno saopštene povrijedilo nečije pravo na privatnost.

Upravni sud takođe ističe da se sudske odluke javno saopštavaju licima koja za to imaju pravni interes, što nije slučaj, jer se presude, po pravilu, izriču javno, dakle ispred optuženih, ali i drugih lica koja prate suđenje, kao što su predstavnici medija.

Član 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama glasi:

“Objavljivanje informacija u posjedu organa vlasti je u javnom interesu.”

U obrazloženju Vlade koji je pratio Predlog zakona, u vezi sa članom 3 se navodi:

“Javni interes u pogledu objavljivanja informacija obuhvata sve njemu istovjetne pojedinačne ili druge uže interese, čime je u postupku ostvarivanja prava na pristup informaciji isključena svaka mogućnost i potreba pravdanja postojanja interesa od strane lica koje traži pristup informaciji.”

Zakon, dakle, precizira obavezu organa vlasti da dostave informacije, bez obaveze podnosioca zahtjeva da obrazlože interes zbog čega traži informaciju. Takvo stanovište je u međuvremeno potvrđeno i kroz sudsku praksu.

MANS je podnio Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu, koji ga je odbio kao neosnovan.

Vrhovni sud u Presudi⁶ konstatuje da samo lica koja dokažu opravdan interes, u skladu sa procedurama iz Zakonika o krivičnom postupku, a ne Zakona o slobodnom pristupu informacijama, mogu izvršiti uvid u pravosnažne sudske presude.

⁵ Presuda U.broj 1901/10 od 08.12.2010.

⁶ UVP.br.47/11 od 14.02.2011.

Štaviše, Vrhovni sud potvrđuje da pravosnažne sudske presude imaju karakter tajnih dokumenata, kojima je pristup ograničen, potvrđujući navode kotorskog Osnovnog suda da bi se objavljivanjem presuda ugrozilo pravo na privatnost stranaka u postupku.

Po drugom zahtjevu dobili smo identičan odgovor Osnovnog suda u Kotoru, isto rješenje Ministarstva pravde po žalbi, a presuda još uvijek nije donešena.

I na treći zahtjev za informacijama ovaj sud je odgovorio na isti način.

Osnovni sud u Herceg Novom

Ovaj Osnovni sud je, odgovarajući na sva tri zahtjeva, zabranio pristup presudama na identičan način kao i kotorski Osnovni sud. Ta rješenja Osnovnog suda u Herceg Novom je potvrdilo Ministarstvo, Upravni i Vrhovni sud.

Međutim, hercegnovski sud nam je, suprotno sopstvenom rješenju, pa i presudi Vrhovnog suda, dostavio presude koje donešene u prvom i drugom periodu.

Osnovni sud u Ulcinju

Osnovni sud u Ulcinju nije dostavio odgovor na prvi zahtjev MANS-a za dostavljanje pravosnažnih presuda za krivična djela korupcije od početka 2006. godine do kraja septembra 2009. MANS je podnio žalbu i ponovljenu žalbu, na koje nije dobio odgovor od Ministarstva pravde, kao drugostepenog organa u upravnom postupku, a zatim i tužbu Upravnom sudu zbog ćutanja administracije.

U toku trajanja tog postupka, podnijeli smo novi zahtjev tražeći pravosnažne presude koje su se odnosile na period nakon septembra 2009. godine. Osnovni sud u Ulcinju nije odgovarao ni na taj zahtjev, pa smo podnijeli žalbu zbog ćutanja administracije.

Tek po podnijetoj žalbi, Osnovni sud je donio rješenje kojim je istovremeno odgovorio na oba zahtjeva MANS-a, tako što je zabranio pristup pravosnažnim presudama, sa obrazloženjem da bi njihovo objavljivanje ugrozilo pravo na privatnost stranaka u postupku. MANS je podnio žalbu Ministarstvu ukazujući da presude moraju biti javne, a da se lični podaci o strankama u postupku mogu brisati.

Nakon toga, Ministarstvo pravde odbacuje prve žalbe zbog ćutanja administracije, jer je Osnovni sud u Ulcinju u međuvremenu donio rješenje, dok po žalbi na to rješenje, kojim je zabranjen pristup presudama Ministarstvo nije odlučivalo. Zatim nam Osnovni sud u Ulcinju dostavlja rješenje Ministarstva koje se odnosi na prve žalbe zbog ćutanja administracije, navodeći da se ono odnosi na postupak vezan za proglašavanje presuda tajnim.

Pošto Ministarstvo nikada nije odlučilo po žalbama u kojima sporimo odluku suda u Ulcinju da su pravosnažne presude tajne, podnijeli smo tužbu Upravnom sudu. Presuda još uvijek nije donešena.

Osnovni sud nije odgovorio na treći zahtjev MANS-a za dostavljanje presuda donešenih u periodu od oktobra do decembra 2010. godine.

3.4.2. Druga ograničenja pristupa sudskih presudama

Osnovni sud u Nikšiću

Ovaj sud je odgovorio na naš prvi zahtjev za informacijama i to aktom koji nije zadovoljio čak ni obaveznu formu propisanu zakonom, obavještavajući nas da je procedura za pristup pravosnažnim presudama propisana Zakonikom o krivičnom postupku, a ne Zakonom o slobodnom pristupu informacijama.

Nakon podnesene žalbe, Osnovni sud u Nikšiću donosi novi akt, u propisanoj formi kojim omogućava pristup informacijama, ali isključivo putem uvida u presude, a ne dostavljanjem kopija, kako je to zahtjevom traženo.

Prema članu 4 stav 1 tačka 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama pravo pristupa informacijama obuhvata pravo traženja, primanja, korišćenja i širenja informacija koje se nalaze u posjedu organa vlasti, dok se informacije dobijene isključivo uvidom ne mogu podijeliti drugim zainteresovanim licima, odnosno širiti, čime je pravo na slobodan pristup informaciji značajno ograničeno.

Prema članu 1 stav 3 Zakona o slobodnom pristupu informacijama pristup informacijama garantuje se na nivou principa i standarda koji su sadržani u međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i slobodama.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima u članu 19 garantuje svakom pravo na „traženje, primanje i davanje informacija”. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima u članu 19 svakom garantuje slobodu „traženja, primanja i širenja obavještenja”, a Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama u članu 10 svakom garantuje slobodu „primanja i saopštavanja informacija”.

Vrhovni sud Crne Gore je u Presudi⁷ ocijenio:

„Organ vlasti ima primarnu obavezu da sagleda mogućnost ostvarivanja prava na pristup informacijama na način kako je traženo u zahtjevu. Ovo posebno iz razloga što pravo pristupa informaciji obuhvata i pravo primanja, korišćenja i širenja informacije u smislu člana 4. stav 1. tačka 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama.”

MANS je podnio žalbu Ministarstvu ukazujući na kršenja prava na pristup informacijama i citirajući presudu Vrhovnog suda.

Ministarstvo nije odgovorilo na žalbu, pa smo podnijeli tužbu po kojoj još uvijek nije donešena odluka.

Nikšićki Sud nije dostavio odgovor po drugom zahtjevu, niti je Ministarstvo odgovorilo na žalbu, pa smo podnijeli tužbu po kojoj Upravni sud još uvijek nije odlučivao.

U odgovoru na treći zahtjev, ovaj sud nam je ponovo dozvolio samo uvid u presude.

⁷ Presuda Vrhovnog suda Uvp.br. 83/2006 od dana 08. decembra 2006 godine.

Osnovni sud u Podgorici

Osnovni sud u Podgorici koji postupa u najvećem broju predmeta i ima veće kapacitete od ostalih sudova, nije omogućio pristup svojim presudama sa obrazloženjem da nije u stanju da uradi izvještaj po određenom krivičnom djelu ili vrsti spora za određeni vremenski period.

Iako podgorički Osnovni sud nesporno posjeduje naviše kapaciteta, kako tehničkih, a tako i kadrovskih, u odnosu na ostale sudove u Crnoj Gori, samo taj sud je zatražio od MANS-a ispravku zahtjeva za informacijama, tako da dostavimo podatke o poslovnoj oznaci akta ili imenima stranaka u postupku kako bi nam mogli omogućiti pristup presudama.

MANS je naveo da ne može raspolagati detaljnijim podacima o presudama, jer oni nisu nigdje javno objavljeni, pa je sud odbacio zahtjev za informacijama, smatrajući da ispravka nije izvršena na način na koji je i tražena. Takav stav suda je potvrdilo i Ministarstvo postupajući po našoj žalbi.

Posebno ukazujemo da je podgorički Osnovni sud jedini sud u Crnoj Gori koji navodi da:

“U programu PRIS, po kojem radi Osnovni sud u Podgorici, još uvijek nije moguće uraditi izvještaj po određenom krivičnom djelu ili vrsti spora za određeni vremenski period”.

Zanimljivo je da ni jedan drugi sud nije imao problema da pronađe presude, iako su manji, lošije opremljeni i kasnije su počeli da primjenjuju PRIS od podgoričkog Osnovnog suda.

Naime, u Strategiji reforme pravosuđa je navedeno:

“U toku prve faze realizacije Projekta PRIS-a prvom polovinom 2002 godine izvršena je nabavka dijela računarske opreme, izgradnja mreža i obuka korisnika za potrebe projekta. Time je počela neposredna implementacija projekta. U toj fazi računarsku opremu, mrežu i obuku korisnika dobile su sljedeće ustanove: ... Osnovni sud Podgorica...”

U tom dokumentu koji je donešen još 2007. godine se navodi “implementacija softverskog rješenja PRIS-a vrši se kao pilot projekat u Osnovnom sudu u Podgorici”.

Ministarstvo pravde krajem 2010. godine u „Informaciji o sprovođenju reforme pravosuđa“ navodi:

„Pravosudni informacioni sistem (PRIS) je implementiran na svim lokacijama korisnika informacionog sistema pravosuđa (Ministarstvo pravde, sudovi, Državno tužilaštvo i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija), sa centralizovnom i jedinstvenom bazom podataka i centralizovano instaliranim aplikativnim rješenjem dostupnom korisnicima 24 sata dnevno sedam dana u nedjelji, a u skladu sa institucionalnom organizacijom i nadležnošću institucija korisnika.“

Štaviše, Osnovni sud u Podgorici je morao biti u stanju da utvrdi koje presude se odnose na krivična djela korupcije, jer je obavezan da statističke podatke o tome dostavlja Vrhovnom sudu koji sačinjava izvještaj za sve sudove u Crnoj Gori, dok Vlada te podatke dostavlja Evropskoj komisiji.

Prema tome, očigledno je da Osnovni sud u Podgorici nije bio spreman da omogući pristup svojim presudama, pa je zloupotrijebio zakonsku mogućnost da traži detaljnije informacije o podnešenom zahtjevu, iako je tačno znao šta se zahtjevom traži, kao i da podnosilac nije mogao dostaviti detaljnije informacije od onih koji su već navedeni u zahtjevu.

Osnovni sud u Podgorici je tražio ispravku i drugog zahtjeva za informacijama, a nakon MANS-ovog obrazloženja da im ne možemo dostaviti detaljnije informacije, sud nije dostavio odgovor. Ministarstvo nije odlučivalo po žalbi, niti je donešena presuda po tužbi koju je MANS dostavio Upravnom sudu.

Međutim, na kraju je ovaj sud promijenio praksu. Podgorički osnovni sud je zabranio pristup informacijama, po trećem zahtjevu, sa obrazloženjem da je pristup tim podacima propisan Zakonikom o krivičnom postupku i Zakonom o sudovima.

Inače, interesantno je da neki sudovi zabranjuju pristup informacijama sa obrazloženjem da bi se objavljivanjem presuda ugrozio privatni život stranaka u postupku, dok je Osnovni sud u Podgorici tražio imena stranaka, odnosno podatke koje ulaze u pojam privatnog života, da bi nam mogao dostaviti presude, a zatim je promijenio praksu i zabranu pristupa informacijama "obrazložio" drugim razlozima. Stoga je očigledno da sudovi koji zabranjuju pristup informacijama imaju jedino izražen otpor da svoj rad učine javnim.

3.4.3. Promjena prakse u periodu između dva zahtjeva za informacijama

Osnovni sud na Cetinju je zabranio pristup presudama donešenim u prvom periodu, što je potvrdilo i Ministarstvo pravde postupajući po žalbi.

Isti sud nam je odobrio pristup presudama po drugom zahtjevu, ali isključivo putem neposrednog uvida. Ministarstvo pravde je prihvatilo žalbu MANS-a i poništilo rješenje Osnovnog suda na Cetinju. Nakon toga, taj sud nam je dostavio kopije presuda.

Sud je dostavio presude i za treći period.

Osnovni sud u Bijelom Polju nam je dostavio kopije djelova presuda, odnosno samo uvod i izreku presuda, bez obrazloženja.

Odlučujući po drugom zahtjevu, ovaj sud je pravosnažne presude proglasio tajnama, zbog zaštite privatnosti lica u postupku. Međutim, u sklopu dokumentacije koju nam je isti taj sud dostavio po prvom zahtjevu za informacijama, se nalaze i podaci o ličnostima uključenim u postupak. Ministarstvo pravde je potvrdilo odluku ovog suda, a Upravni sud još uvijek nije odlučivao po našoj tužbi.

Bjelopoljski sud je zabranio pristup i po trećem zahtjevu za informacijama.

Osnovni sud u Beranama

Postupajući po prvom zahtjevu za informacijama, Osnovni sud u Beranama nam je dostavio kopije pravosnažnih presuda.

U odgovoru na drugi zahtjev, ovaj sud je prvo dozvolio pristup presudama, obavještavajući nas da će nam dostaviti kopije tih dokumenata nakon što uplatimo troškove postupka i navodeći da će nam odluku o troškovima postupka dostaviti naknadno. Ta odluka nikada nije dostavljena, već nam je umjesto nje ovaj sud dostavio novo rješenje kojim dozvoljava uvid u presude. MANS je podnio žalbu na koju Ministarstvo nije odgovaralo.

Ovaj sud nije odgovorio na treći zahtjev za informacijama.

4. OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Predstavnici MANS-a, su tokom 2011. godine učestvovali u Međuresorskoj radnoj grupi za izmjene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama. U skladu sa preporukama Evropske komisije, radilo se na izmjenama postojećeg Zakona i njegovoj harmonizaciji sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, kao i Zakonom o tajnosti podataka.

MANS je, kao organizacija sa nesumnjivo najviše znanja i iskustva u primjeni Zakona o slobodnom pristupu informacijama u Crnoj Gori, dobio poziv od Vlade da zajedno sa predstavnicima ministarstva drugih državnih organa predloži amandmane na postojeći Zakon i ukaže na odredbe Zakona koje su se ispostavile kao problematične u njegovoj dosadašnjoj implementaciji.

Iako je mandat Međuresorske radne grupe bio rad na konkretnim i neposrednim izmjenama Zakona, u toku samog rada je došlo do promjene mandata od strane Vlade, koja je naložila da ova radna grupa prvo sačini analizu postojećeg Zakona i predloga njegovih izmjena, pa da tek nakon što Vlada tu analizu usvoji, otpočne sa konkretnim zakonskim izmjenama.

MANS je dao niz predloga za unapređenje postojećeg pravnog okvira, koji su u načelu podržani od strane Međuresorske radne grupe, i biće korišćeni kao materijal prilikom izrade novog Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Najznačajniji predlozi MANS-a odnose se na sankcije koje se moraju primijeniti u slučajevima kršenja odredbi Zakona, kao i određivanja organa koji će voditi prekršajni postupak. Osim toga, MANS je predložio uspostavljanje zajedničkog drugostepenog organa, npr. Povjerenika za informacije, koji će nadgledati da li institucije poštuju odredbe Zakona.

Ostale izmjene koje smo predložili odnose se na regulaciju postupka pristupa informacijama koji bi pojednostavio komunikaciju podnosioca zahtjeva i institucije od koje se informacija traži, a što bi ubrzalo proces dostavljanja informacije podnosiocu.

Na posljednjem sastanku radne grupe, koji je održan 19.04.2011. godine utvrđena je finalna verzija Analize sa predlozima zaključaka, a očekuje se da će se do kraja 2011. godine usvojiti novi Zakon o slobodnom pristupu informacijama, te da će se izvršiti njegovo usaglašavanje sa zakonima o tajnosti podataka i zaštiti podataka o ličnosti.

ANEKS 1 - STATISTIČKI PODACI O PRIMJENI ZAKONA

1. Podnešeni zahtjevi i odgovori u periodu od januara do aprila 2011. godine

Odgovor/procedura	Zahtjev		Ispravka zahtjeva		Ponovljeni zahtjev		Žalba		Ponovljena žalba		Total	
	No	%	No	%	No	%	No	%	No	%	No	%
Dozvoljen	1079	42,15%	6	11%	307	24%	406	56%	43	12%	1841	38%
Djelimicno	49	1,91%	0	0%	6	0%	8	1%	7	2%	70	1%
Ispravka zahtjeva	6	0,23%	33	61%	61	5%	0	0%	1	0%	101	2%
Vec objavljen	176	6,88%	0	0%	64	5%	23	3%	0	0%	263	5%
Nije nadležan	330	12,89%	1	2%	138	11%	80	11%	41	11%	590	12%
Nema informaciju	838	32,73%	13	24%	249	20%	161	22%	11	3%	1272	25%
Odbijen-sacinjavanje	36	1,41%	0	0%	11	1%	5	1%	8	2%	60	1%
Zabranjen-izuzetak	28	1,09%	0	0%	20	2%	15	2%	24	7%	87	2%
Cutanje administracije	18	0,70%	1	2%	407	32%	23	3%	230	63%	679	14%
UKUPNO	2560		54		1263		721		365		4963	
	51,58%		1,09%		25,45%		14,53%		7,35%			

2. Podnešene tužbe po osnovu zahtjeva za pristup informacijama u periodu od januara do aprila 2011. godine.

Tužbe	BR.	%	
Broj tužbi Upravnom Sudu	559	100,00%	podnešene tužbe upravnom sudu.
Broj tužbi čiji je postupak u toku	232	41,50%	podnijetih tužbi u kojima presuda još uvijek nije donešena
Broj donešenih presuda	327	58,50%	podnijetih tužbi - Upravni sud donio presudu.
Broj donešenih presuda u korist Mansa	133	40,67%	presuda Upravnog suda su u korist MANS-a.
Broj donešenih presuda u korist institucija	193	59,02%	presuda Upravnog suda su u korist javnih institucija.

3. Podnešeni zahtjevi i odgovori u periodu od 2005. do 31. decembra 2010. godine.

Odgovor/procedura	Zahtjev		Ispravka zahtjeva		Ponovljeni zahtjev		Žalba		Ponovljena žalba		Total	
	No	%	No	%	No	%	No	%	No	%	No	%
Dozvoljen	8671	44,02%	80	39%	1185	25%	1612	37%	389	21%	11937	39%
Djelimicno	310	1,57%	1	0%	50	1%	70	2%	12	1%	443	1%
Ispravka zahtjeva	81	0,41%	96	47%	51	1%	48	1%	9	0%	285	1%
Vec objavljen	1166	5,92%	1	0%	172	4%	165	4%	12	1%	1516	5%
Nije nadležan	1932	9,81%	1	0%	278	6%	296	7%	285	15%	2792	9%
Nema informaciju	5161	26,20%	20	10%	745	16%	1195	28%	41	2%	7162	23%
Odbijen-sacinjavanje	233	1,18%	0	0%	67	1%	55	1%	35	2%	390	1%
Zabranjen-izuzetak	255	1,29%	2	1%	60	1%	353	8%	36	2%	706	2%
Cutanje administracije	1891	9,60%	3	1%	2138	45%	510	12%	1030	56%	5572	18%
UKUPNO	19700		204		4746		4304		1849		30803	
	63,95%		0,66%		15,41%		13,97%		6,00%			

4. Podnešene tužbe po osnovu zahtjeva za pristup informacijama u periodu od 2005. do 31. decembra 2010. godine.

Tužbe	BR.	%	
Broj tužbi Upravnom Sudu	4922	100,00%	slučajeva gdje informacija nije dostavljena
Broj tužbi čiji je postupak u toku	1164	23,65%	podnijetih tužbi u kojima presuda još uvijek nije donešena
Broj donešenih presuda	3758	76,35%	podnijetih tužbi - Upravni sud donio presudu.
Broj donešenih presuda u korist Mansa	2796	74,40%	presuda Upravnog suda su u korist MANS-a.
Broj donešenih presuda u korist institucija	961	25,57%	presuda Upravnog suda su u korist javnih institucija.

ANEKS 2 - PREDLOZI ZA UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG ZAKONA

1. ZAKON O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA

I PREKRŠAJNI POSTUPAK I INSTITUCIONALNI OKVIR

- U Zakonu je potrebno definisati koji je organ zadužen za sprovođenje Zakona te implementaciju njegovih kaznenih odredbi. Tom organu je potrebno dati zakonska ovlašćenja da direktno izriče sankcije protiv organa i odgovornih lica koja krše zakon. Moguće rješenje jeste Upravna inspekcija pri Ministarstvu unutrašnjih poslova ili drugostepeni organ za primjenu SPI Zakona (Povjerenik) ukoliko se ta institucija uspostavi.
- Takođe je potrebno proširiti kaznene odredbe Zakona kako bi obuhvatile sankcije za sve vidove kršenja zakona (ne objavljivanje i ne ažuriranje Vodiča, ne objavljivanje proaktivno određenih informacija, ne odgovaranje u roku po zahtjevu/žalbi; ne odobravanje traženog načina pristupa, ne dostavljanje informacija da je zahtjev primljen i zaveden, nezakonitog obračuna troškova postupka i sl.) te povećati visinu Zakonom propisanih sankcija. Takođe, treba predvidjeti da, ukoliko se utvrdi da je neki službenik više puta prekršio Zakon, isti pored prekršajne mora snositi i disciplinsku odgovornost pred organom u kojem radi.
- Što se tiče institucionalnog okvira, treba razmotriti mogućnost uvođenja jednog drugostepenog organa za sve institucije (Povjerenik za pristup informacijama, kao novi organ, ili ta ovlašćenja dati Ombudsmanu, ako se ide u prilog tome da se novi organi ne osnivaju) kako bi se ubrzao postupak, i predvidjeti pravo zaštite pred Upravim sudom na rješenja tog drugostepenog organa. Takođe, drugostepenom organu bi se morala uvesti mogućnost meritornog odlučivanja - nalaganja prvostepenoj instituciji da objavi informaciju, a ne samo poništavanje rješenja. Takođe, ukoliko se odlučimo za ovu opciju, treba predvidjeti sankcije za nepoštovanje odluka drugostepenog organa, u okviru prekršajnih odredbi.

II PROŠIRENJE OBVEZNIKA KOJI POSTUPAJU PO ZAKONU

- Potrebno je eksplicitno navesti da su organi vlasti (tj, obveznici izveštavanja po ZoSPI) i sledeći subjekti koji se ili finansiraju iz Budžeta Cne Gore ili u kojima država ima vlasnički udio:
 - 1) Sve političke partije koje se finansiraju sredstvima iz Budžeta Crne Gore;
 - 2) Svi privredni subjekti u kojima Crna Gora ima bilo koji vlasnički udio;
 - 3) Svi privredni subjekti koji obavljaju poslove od javnog interesa ili raspolažu javnim dobrima uključujući električnu energiju, vodosnabdijevanje i koncesije;
 - 4) Svi privredni subjekti koji su od države dobili subvencije veće od 100.000 eura u toku jedne kalendarske godine;
 - 5) Sve neprofitne i ostale organizacije koje su za svoj rad dobile od države preko 100.000 eura u toku jedne kalendarske godine;

III PROŠIRENJE INFORMACIJA KOJE MORAJU BITI JAVNE, BEZ OBZIRA NA TEST ŠTETNOSTI (U VEZI ČLANA 10. POSTOJEĆEG ZAKONA)

- Potrebno je proširiti opseg informacija koje se objavljuju bez obzira na eventualne posledice koje bi mogle nastati objavljivanjem tih informacija. Te informacije su:
 - 1) Otkrivanje krivičnih djela sa elementima korupcije i organizovanog kriminala;
 - 2) stanje životne sredine (u skladu sa obavezama iz Aarhuske konvencije);
 - 3) zdravlje i život ljudi;
 - 4) ljudska prava;

- Potrebno je precizirati da kriterijumi za proglašenje dokumenata tajnim mogu biti bazirani isključivo na Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, koji bi takođe morao da ima primat u odnosu na sve zakone kojima se reguliše tajnost podataka.
- Potrebno je precizirati da Vodič predstavlja samo početni osnov za pristup informacijama, te on ne isključuje pristup svim ostalim informacijama koje organ vlasti posjeduje a koje u vodiču nisu navedene;

IV ELEKTRONSKI PRISTUP INFORMACIJAMA

- Potrebno je specificirati obavezu svih organa koji su obveznici Zakona da objave i jednom mjesečno ažuriraju vodič za pristup informacijama. Takođe, u okviru Vodiča potrebno je precizirati koje vrste informacija organ treba da objavljuje po službenoj dužnosti (proaktivno) na svojoj internet prezentaciji. Takođe, potrebno je precizirati obavezu organa da u okviru Vodiča sačine plan proširenja informacija koje se objavljuju po službenoj dužnosti, ukoliko ne postoje uslovi da se sve informacije odmah objave.
- Potrebno je odrediti po jedno lice odgovorno za postupanje po Zakonu u svakom organu, objaviti njegove/njene podatke u Vodiču, uključujući i važeću e-mail adresu kako bi građani mogli da podnose zahtjeve za SPI putem e-maila.
- Takođe, potrebno je dodatno razraditi proceduru za podnošenje zahtjeva putem e-maila, te omogućiti podnošenje ponovljenih zahtjeva, žalbi i ponovljenih žalbi takođe putem e-maila.

V PROBLEM PRISTUPA INFORMACIJAMA PUTEM POŠTE I FAXA

- Potrebno je precizirati mjere zaštite prava lica u sudskom postupku koja zahtjeve za slobodan pristup informacijama podnose putem pošte ili fax-a. Naime, kako sud ne priznaje dostavnice kao dokaz da je zahtjev instituciji podnesen, potrebno je urediti ovu oblast na način da dostavnice budu adekvatan dokaz pred sudom da je Zahtjev (ili neki drugi podnesak) podnjet.

VI OSTALE KOREKCIJE

- Sve procedure i rokove vezane za slobodan pristup informacijama do podnošenja tužbi Sudu potrebno je propisati ovim Zakonom, kako se ne bi miješale procedure iz ZoSPI sa ZOUP-om i ZOUS-om.
- Neophodno je precizno konstatovati da se pristup informacijama mora ostvariti na način na koji to zahtijeva podnosilac zahtjeva, bez izuzetaka.
- Neophodno je precizirati da je izvršene uvida moguće jedino ukoliko su i podnosilac zahtjeva i institucija kojoj je zahtjev podnesen iz iste jedinice lokalne samouprave;
- Zakon treba da predvidi i precizira mogućnost usmenog podnošenja zahtjeva za lica sa invaliditetom, koje bi onda službenik u instituciji imao obavezu da sačini u pisanoj formi u ime podnosioca;
- Zakonski precizirati koja je cijena kopiranja tražene informacije, i za kakve vrste informacija se ona naplaćuje (za razliku od sadašnjeg stanja, kada je to definisano podzakonskim aktom);
- Dodatno urediti zaštitu službenika koji objavljuje informacije u skladu sa Zakonom od mogućih posledica koje bi taj službenik trpio od strane starješine organa;

2. ZAKON O TAJNOSTI PODATAKA

- Izmijeniti zakon o tajnosti podataka kako bi se omogućilo Povjereniku (ili Ombudsmanu) da pristupa svim podacima koji su tajni uključujući i dokumenta sa oznakom „Strogo tajno“. Takođe, isto je potrebno omogućiti i svim sudijama Upravnog i Vrhovnog suda koji cijene

- osnovanost davanja oznaka tajnosti dokumentima koji su traženi posredstvom Zakona o slobodnom pristupu informacijama;
- Definiciju tajnih podataka iz Zakona (čl. 3) u potpunosti uskladiti sa onom iz Zakona o slobodnom pristupu informacijama;
 - Brisati mogućnost da se podatak smatra tajnim ako je označen samo stepenom tajnosti, a ne sadrži informacije o načinu prestanka tajnosti, podatke o licu ovlašćenom za određivanje stepena tajnosti te podacima o organu čije je ovlašćeno lice odredilo tajnost podataka (čl. 22 Zakona);
 - Precizirati vrijeme trajanja tajnosti podataka prema nivou tajnosti propisanim Zakonom:
 - 1) Strogo tajno - 5 godina;
 - 2) Tajno - 3 godina;
 - 3) Povjerljivo - 1 godina;
 - 4) Interno - 6 mjeseci;
 - Propisati obavezu kreiranja i permanentnog ažuriranja javnog registra na sajtu organa koji bi sadržao informacije o svim dokumentima sa kojih je skinuta oznaka tajnosti, kao i o tome koji organ posjeduje ta konkretna dokumenta;
 - Član 21 Zakona upodobiti sa članom 9 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kako bi se institucije obavezale da sačine test štetnosti prilikom odlučivanja o podnijetom Zahtjevu za SPI;
 - Na član 10. ovog Zakona treba primijeniti istovjetne odredbe člana 10. ZoSPI kojim se precizira u kojim se slučajevima podaci moraju objaviti bez obzira na eventualne štetne posledice koje bi nastale objavljivanjem tih informacija. Takođe, potrebna je jasnija formulacija ovog člana, kojom bi se precizirala mogućnost označavanja samo jednog dijela dokumenta stepenom tajnosti, dok bi drugi djelovi dokumenta po prirodi stvari trebali biti javni;
 - Izmijeniti član 7. Zakona kako bi se onemogućilo da novinari i predstavnici civilnog sektora snose posledice usled objavljivanja informacija koje su označene stepenom tajnosti, ukoliko se radi o javnom interesu;

3. ZAKON O ZAŠTITI PODATAKA O LIČNOSTI

- Potrebno je kao novu kategoriju lica čiji se podaci štite uvesti javne funkcionere, saglasno definiciji iz Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Tu bi se propisalo da su javni funkcioneri u obavezi da „trpe“ veći uvid javnosti, pa im se stoga ne mogu smatrati kao lični podaci svi oni koji se smatraju ličnim kod običnih građana:
 - 1) JMBG;
 - 2) Podaci koji se odnose na njihove prihode i imovinu;
 - 3) Podaci koji se odnose na funkcije koje obavljaju, bilo da su u privatnim ili javnim pravnim licima;
 - 4) Poreske prijave;
 - 5) Ugovore o kreditima i depozitima sa stranim i domaćim bankama;
- Pooštriti kaznenu politiku u Zakonu;